VELKÁ DOBRODRUŽSTVÍ

Za tajemstvím řeky a zmizelé vesnice do Nové Vsi nad Lužnicí

GPS souřadnice: 48.8064650, 14.9471328

Praktické informace

Délka trasy: 5 km

Obtížnost: Středně těžká trasa vedoucí zaniklou obcí, kolem meandrů Lužnice a lesem. Pokud máte v plánu absolvovat výlet s kočárkem nebo na kole, je to možné jen s jejich terénními variantami. Pejskům se líbit bude. Projdete ho volným tempem za necelé dvě hodinky.

Vzdálenost od Prahy a jak se tam dostat: 180 km ujedete za 2 a půl hodiny. Podrandíte po D3 směr Tábor→Veselí nad Lužnicí→Třeboň→Nová Ves nad Lužnicí.

Parkování: Zaparkujte zdarma u kostela sv. Jana Křtitele.

Možnost občerstvení: Bje-STRO (nedaleko obecního úřadu).

Nejbližší další výlet agentury Velká dobrodružství: Vlkovské pískovny, Třeboň, Český Krumlov, Rožmberk, Staňkov, Suchdol nad Lužnicí atd.

Trasu pro vás prošla Lucie Nachtigallová.

Trasu testovali se svými rodiči kamarádi Matyáš a Jan z Třeboně.

Maty (10 let): „Moc se mi líbila voda a také napínavá cesta.“

Honza (8 let): „Šlo nás hodně a všichni jsme hráli, vyluštil jsem jako první tři hádanky.“

Popis výletu - Legenda pro rodiče

Milí cestovatelé,

vydejte se s námi na výpravu do malebného kouta jižních Čech, kde se klikatí řeka Lužnice, příroda ukrývá vzácné poklady a minulost vypráví příběhy, na které se nesmí zapomenout. V Nové Vsi nad Lužnicí prozkoumáme okolí řeky a objevíme přírodní zákoutí plná tůní a slepých říčních ramen. Budeme se ale hlavně pohybovat v okolí Krabonoše, kde stojí starobylý kostel svatého Jana Křtitele a kde kdysi bývala živá vesnice s mnoha obyvateli. Její osud se dramaticky změnil ve 20. století… Co se stalo? Proč zmizela? Pojďte s námi na výlet a dozvíte se to!

Tento výlet vznikl s dotací a podporou Turistické oblasti Třeboňsko, z. s., a proto je pro všechny výletníky ZDARMA.

Dopis dětem

Ahoj, holky a kluci, dnešní výlet povede krásnou krajinou plných neuvěřitelných i smutných příběhů. Budeme hledat písmenka a obrázky na tabulích i šipkách a také se budeme trošku bát. Pokud půjdete správnou cestou, nezapomenete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly. Umíte-li už psát, doplňte podle uhodnutých slov tajenku a pečlivě ji uschovejte. Když nám pošlete dopisem, e-mailem nebo prostřednictvím FB její správné řešení, zařadíme vás do slosování o Lumpardíky.

Mapa výletu

Za tajemstvím řeky
a zmizelé vesnice do Nové Vsi
nad Lužnicí
POHRANIČNÍ STRÁŽ
HŘBITOV
KOSTEL
SV. JANA
KŘTITELE
START
CÍL
1
2
3
4
5
6
7
8

Doplňovačka

Nová Ves nad Lužnicí a Krabonoš se nacházejí v jižních Čechách v krajině Třeboňska. Jen velmi nedaleko od rakouských hranic, na horním toku řeky Lužnice. Dnes je Krabonoš místní částí obce Nová Ves nad Lužnicí, ale v minulosti šlo o dvě samostatné vesnice s vlastní historií. Jejich osudy jsou úzce propojené především tím, že obě leží v historické oblasti zvané Vitorazsko, která byla po dlouhá staletí spojena s rakouským územím.

My se budeme pohybovat na území této bývalé vsi, protože skrývá řadu tajemství a příběhů.

Zaparkujte tedy u kostela svatého Jana Křtitele, kde naše putování začíná… I končí.

Také zde končí cesty a místy je to tu trochu opuštěné. Nezdá se vám? Co se zde v minulosti stalo? Co myslíte?

Krabonoš existoval už ve středověku a patřil k významnějším sídlům tohoto pohraničního kraje. Dnes ho připomíná už jen kostel svatého Jana Křtitele.

Jdeme se na něj podívat. Právě zde probíhají záchranné stavební práce.

1. **Co vidíte na špičce kostelní věže?**

Pokud to půjde, kostel obejděte. Na první pohled může působit jako obyčejný svatostánek uprostřed zeleně, ale jeho příběh je velmi zajímavý. Je totiž posledním významným svědkem života vesnice, která kdysi bývala plná lidí, domů a obchodů, ale ve 20. století téměř celá zmizela.

Kostel byl pravděpodobně založen ve 13. století. Roku 1419 se o něm píše jako o farním. Což je takový, který slouží jako hlavní kostel pro věřící z okolí. Lidé se sem chodili modlit, křtít své děti, uzavírat manželství a loučit se se zemřelými. Byl zasvěcen svatému Janu Křtiteli a během staletí několikrát změnil podobu. Jeho nejstarší části pocházejí ze středověku, kdy se stavělo jinak než dnes. Původně zde prý stála dřevěná kaplička, kterou kolem roku 1400 nahradila kamenná kaple. Později byla spojena s další částí budovy, a tak postupně vznikl větší kostel. Zajímavým důkazem jeho stáří je zachráněný kousek staré omítky se zbytkem středověké malby svatého Jana Křtitele. Odborníci tento úlomek zachovali a přenesli, aby se vzácná malba neztratila.

Vedle kostela stála také fara, tedy dům, kde bydlel kněz. Po požáru v roce 1807 získala klasicistní podobu. Dnes z ní však zůstaly především ruiny obvodových zdí, které připomínají, jak rozsáhlý areál zde kdysi býval.

Až se budeme vracet z výletu, přijdeme z druhé strany a uvidíme ještě jiné druhy budov. Jsou mladšího data a s duchovnem nemají společného zhola nic.

Nejdramatičtější část příběhu kostela se totiž odehrála ve 20. století. Jak jsme již zmínili, ještě před druhou světovou válkou byl Krabonoš živou vesnicí. V roce 1930 zde stálo 73 domů a žilo 428 obyvatel. Lidé se živili různými řemesly a obchodem. Pracovali tu například pekař, řezník, holič, krejčí, obuvník i truhlář. Někteří obyvatelé se věnovali košíkářství a vyráběli košíky a nádoby z proutí. Byla tu také škola a samozřejmě nechyběly ani hospody. Bylo to zkrátka místo, kde se lidé běžně potkávali a žili své každodenní životy.

Po druhé světové válce se však život v Krabonoši zásadně změnil. Mnoho obyvatel německé národnosti muselo odejít a vesnice zůstala téměř prázdná. Protože se Krabonoš nacházel blízko rakouských hranic, stal se v 50. letech součástí přísně střeženého pohraničního území. Tehdejší komunistický režim chtěl mít hranice pod přísnou kontrolou, a tak se postaral, aby k nim běžní lidé vůbec, ale vůbec nemohli. Ani na hříbky nebo borůvky!

Vesnice na „konci světa“ se postupně vylidnila a většina domů byla zbourána. V roce 1954 se Krabonoš jako obec přestal objevovat na mapě. Místo, kde předtím stály desítky domů, začala postupně pohlcovat příroda.

Proč nepadl k zemi i kostel? Stráž, která hlídala hranice, ho začala využívat pro své potřeby. Ve svatostánku měla tělocvičnu a ve věži pozorovatelnu, odkud vojáci sledovali okolí. Právě proto budova demolici většiny vesnice přežila. V roce 1959 se dokonce uvažovalo o úplném a definitivním srovnání Krabonoše se zemí, ale nakonec k němu nedošlo. Kostel tak přežil několik vln bourání opuštěných budov v pohraničí. Nebyla to ovšem výhra bez následků – budova dlouhá léta chátrala a přišla o část svého vybavení. Zbytky budov pohraniční stráže můžete vidět právě na druhé straně

chrámku.

Necháváme domek Páně za zády a vydáváme se kolem ruin fary po asfaltce k rozcestníku.

Další písmenko si vyzvedneme na naučné tabuli u altánkového posezení.

Najděte naučnou tabuli hned vedle altánu. Podívejte se na text v červené části.

2. Opište poslední slovo ze souvislého textu.

Kráčíme k domečkům, kde budeme hledat další předměty a zvířátka. Než se tak stane, smutný příběh vám dovyprávíme.

Po roce 1989, kdy padl komunistický režim a začala se zvedat železná opona mezi tehdejším Československem a západními zeměmi, se kostel znovu otevřel věřícím. Postupně se začali objevovat lidé, kterým osud této památky nebyl lhostejný. Důležitou roli mezi nimi hrají také potomci někdejších obyvatel Krabonoše a podporovatelé z Rakouska, kteří pomáhají připomínat společnou historii tohoto pohraničního kraje. U kostela se příležitostně konají bohoslužby a kulturní akce, které do opuštěné vesnice znovu přivádějí život. I vy můžete k oživení přispět. Jak? Dozvíte se na konci výletu.

Napravo je velký hospodářský dvůr. Jaké druhy zvířat na něm vidíte? Vyjmenujte alespoň tři a předveďte, jak se dorozumívají.

Jeden z vás bude zvířecími zvuky vysvětlovat druhým, že je někde poblíž lev! A také sova!

Nevěříte? Opravdu jsou jen o pár metrů dále. Kdo je najde jako první?

Napravo je také povalený domeček a těsně před rozcestím krásně voní keř rakytníku. To je ta rostlina s oranžovými plody a trny.

Přicházíme na rozcestí. I zde na nás mezi šipkami čeká jedno písmenko do tajenky.

Najděte mezi cíli poutníků i obrázek dopravního prostředku.

3. Jak se nazývá dopravní prostředek?

Kdo první objeví křížek? Ukáže nám směr cesty. Zjistěte, jak dlouho už tady stojí…

4. Jak se jmenují stromy, které ho obklopují?

Silnice za ním nás odvede ke hřbitovu. Na místo posledního spánku můžeme nakouknout. Ale potichoučku a s úctou.

Pak po asfaltu pokračujeme k dalším domům.

Vyhlížíme bílé stavení s dřevěnými koly a chomoutem. (Není pojízdné, kola visí na zdi jako dekorace.)

Za ním silnice končí a my se ocitáme na Hřbitovní cestě. Proč asi? Bojíte se? Věřte, že se budete bát ještě víc! :)

Znáte spisovatele Karla Jaromíra Erbena? Vzpomenete si, která z jeho básní se odehrává na hřbitově?

Je to *Svatební košile*. Jejím motivem je pověst o mrtvém, který si přijde pro svou milou. Jde o historku, kterou si vyprávějí také příslušníci jiných slovanských národů. Takže na ní asi bude něco pravdy…

Již jedenáctá odbila,

a lampa ještě svítila,

a lampa ještě hořela,

co nad klekadlem visela.

Kdo se bojí? My ano… I když žádného zesnulého milého, aby si pro nás mohl přijít, fakt nemáme.

Dokážete se naučit tento verš zpaměti, než dojdete k dalšímu křížku? Máte na to asi 15 minut.

Jdeme mezi poli, nikde ani živáčka. Tato část jižních Čech byla v minulosti součástí panství a hrabství, které měly správní

centrum v rakouském Litschau a později v Heidenreichsteinu.

Dokáže někdo vyslovit tento název města bez škobrtnutí? A dokáže to někdo třikrát po sobě? :)

Výborně! Tak rozmotáme jazýčky a šlapeme dále.

Oblast byla několikrát zasažena válečnými událostmi. Za husitů byla vesnice vypálena. Další škody přinesla třicetiletá válka v 17. století. Krabonoš v té době v letech 1688 a 1713 rovněž postihly morové epidemie.

Morem byla nazývána „černá smrt“, která v polovině 14. století postihla Evropu a za 6 let vyhubila nejméně třetinu evropské populace. Jde o onemocnění bakterií Yersinia pestis*, která je přenášena ze zvířete na člověka a způsobuje rychlou a bolestivou smrt. Dýmějový mor, který šířily blechy, byl děsivý. Bleší kousanec nejdříve zhnědl a bakterie se začala v lymfatických uzlinách množit jako zběsilá. Způsobila jejich zánět. Hnis chtěl ven, a tak nemocnénu ubožákovi naskákaly vředové boule (dýměje). Většinou praskly, a proměnily se tak v mokvající a krvácející ránu. Do té se dostala infekce a otrava krve nakaženého zabila. Plicní forma zase zapříčinila těžký zápal plic.*

Slibujeme, že to bylo poslední dnešní smrtonosné téma. I když dobře víme, že se bojíte rádi! :)

Důležitým mezníkem byl rok 1920, kdy bylo Vitorazsko na základě poválečných územních změn připojeno k Československu. Do té doby byly Krabonoš i Nová Ves součástí Dolního Rakouska. Hranice států se tedy změnila, ale obyvatelé se nemuseli nikam stěhovat, aby se ocitli v jiném státě.

Představte si, že jeden den usínáte v Rakousku a druhý den se probouzíte v Československu. Přitom jste se nepohnuli ani o centimetr.

Zkuste nalevo od stezky najít modrou tyč s červenou turistickou značkou. Poznáte strom, u kterého stojí?

Po uzavření Mnichovské dohody v roce 1938 bylo území připojeno k nacistickému Německu. K Československu se vrátilo až po skončení druhé světové války v roce 1945. Následoval odsun německého obyvatelstva, který výrazně proměnil život v celém pohraničí. Zatímco Nová Ves byla částečně znovu osídlena, Krabonoš čekal mnohem horší osud. Ale o tom jsme si už povídali…

Pár desítek metrů od nás nalevo je nesmírně zajímavá přírodní oblast. Nová Ves nad Lužnicí i Krabonoš leží na okraji chráněné krajinné oblasti **Třeboňsko,** která je známá rybníky, mokřady, lesy a zachovalými říčními údolími. V okolí se nacházejí dvě významná chráněná území – přírodní rezervace Horní Lužnice a Krabonošská niva. Přírodní rezervace je území, které všichni chráníme, aby se v něm zachovala cenná příroda.

A horní Lužnice se nyní pomalu vlní nalevo od nás. Tok řeky je v tomto úseku mimořádně přirozený. Nevede rovně jako umělý kanál, ale kroutí se krajinou v obloucích, kterým říkáme meandry.

Namalujte prstíčkem do vzduchu, jaké zákruty řeka dělá. Je jich hodně, tak to neodflákněte! :)

Horní Lužnice byla chráněnou oblastí vyhlášena v roce 1994 a opečovává přibližně 16 km kilometrů přirozeně kličkující řeky mezi Novou Vsí nad Lužnicí a Suchdolem nad Lužnicí.

Už jste prstíkem namalovali těch 16 km? :)

.

Přicházíme ke **křížku svatého Huberta.** Co vidíte na obrázku? Kolik na něm napočítáte psů?

Jak se jmenuje ozdoba hlavy, kterou má na hlavě zvíře nalevo nahoře?

5. Jak se nazývají tyto výrůstky?

Právě odsud je to k řece nejblíže. Vydejte se doleva a prozkoumejte alespoň jeden meandr.

V této oáze se nachází velké množství tůní, starých říčních ramen a mokřadních stanovišť. Že je tu mokro? Ano, náramné. Je to velké štěstí pro zvířata a rostliny, které by bez těchto přírodních „brouzdališť“, bahnisek a podobně nepřežily ani do třešní, natož do švestek.

Podle odborných údajů bylo spočítáno, že v Horní Lužnici žije 168 druhů obratlovců. Mezi nimi 19 druhů ryb, 10 druhů obojživelníků, 5 druhů plazů, 109 druhů ptáků a 25 druhů savců.

Vyjmenujte tedy alespoň tři ryby, jednoho obojživelníka, dva plazy, pět ptáků a sedmdesát osm savců!

Dobře, tak těch savců může být méně. A nemusejí být zdejší. Ostatně… Co jste vy?

V řece a tůních žije například piskoř pruhovaný. Je to nenápadná ryba, která se často ukrývá v bahně na dně. Najdeme zde také sekavce písečného a mníka jednovousého. Na hladině můžeme zahlédnout hohola severního a v okolí mokřadů třeba bekasinu otavní nebo vodouše kropenatého. Že jste o takových zvířatech nikdy nic neslyšeli? My také ne. Ale o dalším ptáčkovi určitě ano!

Pokud budeme mít štěstí, může kolem řeky proletět ledňáček říční. Je to malý a pestře zbarvený pták, který loví drobné rybky a při letu nad vodou často připomíná modrozelený záblesk.

Ledňáček říční je velký asi jako vrabec. Váží asi 30 až 50 gramů. Poznáte ho i podle velké hlavy s dýkovitým zobákem a krátkého ocasu. Peří má svrchu zářivě modrozelené, vespod rezavě hnědé. Samičky a samečky není téměř možné rozlišit a obdobně mají i mláďata stejné vybarvení jako dospělí jedinci. Pro schopnost neomylného odchytu ryb má ledňáček anglické pojmenování Kingfisher, tedy Král rybář. Kdo jej viděl při obstarávání potravy, ví, že nejde o lichotku. Ledňáček se posadí na větev nad vodou a pozorně sleduje dění pod sebou. V okamžiku, kdy má vyhlédnutou kořist, jako šíp sjede k vodní hladině a rozčísne ji namířeným zobákem. Díky průhledné membráně, která kryje ledňáčkovy oči, dokáže tento lovec s jistotou chytit kořist až v půlmetrové hloubce. Zpět na větev se i s kořistí bez problémů vrátí i do dvou vteřin od okamžiku, kdy se od ní odlepil. Prostě je to modrá střela, modravý šíp. Nebo také modravý minibumerang.

Kdo zatouží seznámit se s rodinným životem ledňáčků víc, nechť zašátrá v babiččině knihovničce nebo zapadlých koutech veřejných knihoven po útlé knížce Karla Nového *Rybaříci na Modré zátoce*. Autor ji napsal v roce 1936. Ale to je v případě ledňáčků dost jedno. Když to jde, žijí úplně stejně jako tenkrát.

Asi po 2 km chůze od hřbitova a 300 metrů od křížku odbočíme na pěšinu vedoucí doprava a vstoupíme do **Krabonošského lesa.**

Stezka je to dost velká, nemůžete ji minout. Najdete ji nedaleko břízy, které na kmeni zůstaly pahýly po větvích, co vypadají jako trubky. Také je zde strom s bílým pruhem.

Les je to nádherný… Vyhlížíme závoru, u které se zastavíme.

O Krabonoši se podle místního vyprávění traduje, že mohl existovat už v době Karla Velikého. Což je tedy setsakramentsky dávno. Je to však jen pověst, nikoli historicky prokázaný údaj. Nejstarší písemná zmínka, o kterou se můžeme bezpečně opřít, pochází z roku 1179. Také název Krabonoš má své záhady. Jeho přesný původ není v obecních zdrojích spolehlivě vysvětlen.

Nepřipomíná vám tento název vládce hor? Který to je? A kde vládne? :)

Znáte slavný večerníček o Krakonošovi? Jak se jmenoval Krakonošův zlý soused? A jak se jmenuje jeho děvečka?

A ti ostatní? Který díl máte nejraději? My ten, jak hora zavřela Trautenberka s hajným uvnitř a Kuba a jeho slečna si konečně chvilku hospodařili v klidu.

Horo, horo, otevři se pro člověka poctivýho a vydej mu málo z bohatství svýho.

Krkonošské pohádky je český večerníčkový seriál o bájném vládci Krakonošovi. Z dvaceti desetiminutových dílů vzniklo prvních sedm roku 1973, dalších šest roku 1977 a posledních sedm roku 1984. V únoru 2013 se stal na základě divácké ankety nejlepším večerníčkem.

My máme sice nejraději Rumcajse, ale budiž. Jakou pohádku máte rádi vy?

Krkonoše jsou odsud (z oblasti Vitorazska) vzdáleny asi 250 km. Autem byste tam byli asi za 5 hodin a pěšky nejspíš někdy kolem Vánoc. :)

Došli jste k závoře? Je pomalovaná dvěma barvami. Bílou a…

6. Jak se nazývá druhá barva?

Blížíme se k vodě. Věděl by někdo, co to je za rybník nebo jezero? Jsou to zatopené těžební jámy, které vznikly při dobývání písku, štěrku a živcové suroviny. Když se z těchto míst odtěžila zemina, do vytěžených prostor pronikla podzemní voda a vytvořila rozsáhlé vodní plochy.

Pískovnu Halámky tvoří čtyři hlavní jezera vzniklá těžbou. Celý dobývací prostor má přibližně 190 hektarů. (Což je přesně tolik, abyste na tuto plochu mohli postavit asi 1 319 444 toitoiek)

Těžba se zde rozvíjela od konce 60. let 20. století a pokračuje i v současnosti.

Co se zde vlastně těží?

Nejen obyčejný písek. Kutají zde také živec, což je nerost používaný například při výrobě skla, keramiky a elektroporcelánu. Štěrkopísek se využívá především ve stavebnictví, třeba při výrobě betonu a při stavbě silnic.

Při těžbě z vody se používá plovoucí sací bagr. Ten nasává směs vody, písku a štěrku ze dna. Směs se následně dopravuje k zařízení, které z ní odstraní přebytečnou vodu. Materiál se pak třídí podle velikosti zrn a dále zpracovává. Možná jste ze zdejšího písečku kdysi plácali bábovičky… Kdo si to ještě pamatuje?

Poveď se mi bábovičko,

posypu tě cukříkem.

Jestli se mi nepovedeš,

tak tě praštím kyblíkem!!

Nebo znáte jinou říkačku?

!!!!!! Pozor! I když voda láká k zanoření, je zde přísný zákaz koupání i rybaření. Však to vidíte všude kolem na cedulkách. I když voděnka vypadá průzračně a písčité břehy připomínají pláž, neznamená to, že se tu nemůžete utopit.

Mineme místo, které připomíná Saharu, a už vyhlížíme cyklostezku, která nás bezpečně odvede do cíle.

A protože známe jen jednu filmovou pohádku, která se alespoň částečně odehrává v krajině, kde se vyskytuje poušť, tak si zazpíváme jednu známou písničku z ní.

Nám se stalo něco překrásného,

nám se stalo něco divného.

Našla dívka kluka nešťastného,

zamilovala se do ????.

Já jsem ten nešťastník!

Já jsem ta slečna!

Je z toho najednou

láska neskutečná.

7. Doplňte slovo do písničky.

Zajímavé je, že pískovny nemají jen jednu podobu. Někde je těžba stále aktivní, jinde už vznikla jezera po ukončené těžbě a některé plochy postupně zarůstají vegetací. Takové území se mění doslova před očima. Je proto docela možné, že to tu v době, kdy tudy půjdete vy, bude vypadat úplně jinak než za nás.

Doťapkali jsme na cyklostezku! Vydáme se po ní doprava. Vyhlížíme žluté cedulky s jejím číslem. Ty nám totiž přinesou poslední písmenko do tajenky. Než se tak stane, vysvětlíme si, co je to divné slovo, které se naším výletem vine jako

Lužnice kousek pod námi. Vitorazsko… Co to vlastně je?

Vitorazsko je historické území, které se nachází v jižních Čechách a v severním Rakousku. Tato oblast se rozprostírá po obou březích Lužnice, sahá od jejího dolního toku až po pramen. Jméno Vitorazsko pochází od hradu Weitra, který se nachází na rakouské straně hranice. Historicky bylo Vitorazsko pohraničním územím mezi Českým královstvím a Rakouským arcivévodstvím. V průběhu staletí bylo předmětem sporů a střídalo majitele. Tato oblast byla důležitá pro obchod a měla velký strategický význam. Po rozpadu Rakouska-Uherska a vzniku Československa v roce 1918 se o Vitorazsko rozpoutal územní spor. Obě země si na ně dělaly nárok. Spor byl nakonec v roce 1919 vyřešen smlouvou ze Saint-Germain. Výsledkem bylo rozdělení Vitorazska na českou a rakouskou část. Dnes je česká část Vitorazska součástí Jihočeského kraje a rakouská část patří do spolkové země Dolní Rakousy. Toto rozdělení je stále patrné například v obcích, kde se nacházejí hraniční přechody či historické hraniční kameny.

Tak co? Už jste našli číslo cyklostezky, po které jdeme?

První číslici z ní vynásobte dvěma.

8. Napište výslednou číslici.

Před sebou už vidíme věž kostela. Kdybychom šli na procházku druhým směrem od svatostánku, dostali bychom se ke Krabonošské nivě, což je menší rezervace vyhlášená v roce 1998. Má rozlohu asi jen 36 hektarů. Slovo niva označuje území podél řeky, které může při vyšší hladině vody zaplavovat voda. Díky pravidelnému střídání vlhka a sucha tu vznikají různorodá přírodní prostředí, která mají v dnešní zemědělské krajině velkou hodnotu. V mokřadech a tůních rostou například žebratka bahenní, bublinatka jižní, ďáblík bahenní a kosatec žlutý.

Cyklostezka nás pomalu přivádí ke kostelu. Před ním vidíme napravo **bývalé kasárny pohraniční stráže.**

Také je zde jeden psí pomníček. Najdete ho?

Tajenku máme vyluštěnou. Hmm… Ano, vyluštěné slůvko asi nikoho moc nepřekvapí. Pokud vám tedy nevyšel Krakonoš. To by trošku překvapivé bylo. :)

Na závěr pro vás máme jednu dobrou zprávu. V říjnu 2026 začaly první stavební práce na záchraně kostela. Plánovaná obnova zahrnuje opravy zdí, stropů, střechy, oken, dveří a také záchranu historických omítek a nástěnných maleb. Projekt počítá s pokračováním prací až do konce roku 2027. Cílem je, aby kostel zůstal zachován i pro další generace a aby se stal místem, kde se budou lidé z Česka a Rakouska znovu setkávat.

Pokud byste chtěli poslat nějakou tu kačku, kostel vám bude vděčný! Děkujeme!

Obnova má nejen technický, ale i komunitní a duchovní rozměr. Kostel má být v budoucnu otevřen veřejnosti a sloužit kultuře i vzdělávání.

Přispět můžete prostřednictvím QR kódu – každá částka pomůže.

Majitel účtu: Římskokatolická farnost České Velenice

IBAN: CZ36 0800 0000 0068 0405 9339

Číslo účtu: 6804059339/0800

Doufáme, že se vám dnešní výlet s tajenkou líbil, přejeme šťastnou cestu domů a těšíme se zase někdy na našich tajenkových trasách na viděnou!

Hlavně ale moc, moc děkujeme Turistické oblasti Třeboňsko, z. s., za námět a pomoc s výletem a jeho poskytnutí všem výletníkům ZDARMA. :)

Tip na závěr:

Pokud vám po návštěvě Krabonoše zbývá ještě dost sil a chuť objevovat další zajímavá místa, vydejte se také do nedaleké Nové Vsi nad Lužnicí a její místní části Žofina Huť. I tady totiž každý kámen a každá stará cihla vyprávějí pozoruhodné příběhy mlýnů, sklářů a průmyslu, který kdysi výrazně ovlivňoval život zdejších obyvatel.

Na východním okraji Nové Vsi nad Lužnicí stojí přímo u řeky mohutná historická budova bývalého vodního mlýna. Její komín nese letopočet 1834. Mlýn měl důležitou úlohu při zpracování obilí, ale později se jeho využití změnilo. Roku 1905 ho koupil podnikatel Carl Stölzle a nechal ho přestavět na vodní elektrárnu. Voda, která dříve pomáhala mlít obilí, tak začala sloužit k výrobě elektřiny. Je to pěkná ukázka toho, jak lidé dokázali starší zařízení přizpůsobit novým potřebám.

Dalším zajímavým místem je Žofina Huť, která je dnes součástí obce Nová Ves nad Lužnicí. Její historie souvisí se sklářstvím, tedy řemeslem, při němž se z roztavených surovin vyrábějí skleněné nádoby a další předměty. Sklářská huť zde vznikla přibližně na konci 18. století, někdy kolem roku 1789. Bylo to v lesnatém území, které se dříve nazývalo Forchenwald. V 19. století huť rozvíjela firma Stölzle a místo získalo název Žofina Huť podle hraběnky Žofie z Fürstenbergu. Sklárna zaměstnávala skláře a další pracovníky, takže její existence ovlivňovala život celé osady. Výroba skla skončila kolem v letech 1930 až 1931.

V textu byly použity mimo jiné texty z webů www.kudyznudy.cz, https://www.cestyapamatky.cz, www.selmycz, trebonsko.cz, www.turistika.cz, https://www.novavesnadluznici.cz/, https://portal.nature.cz/.

Otázky k tajence

1. **Co vidíte na špičce kostelní věže?**
2. **Opište poslední slovo ze souvislého textu.**
3. **Jak se nazývá dopravní prostředek?**
4. **Jak se jmenují stromy, které ho obklopují?**
5. **Jak se nazývají tyto výrůstky?**
6. **Jak se nazývá druhá barva?**
7. **Doplňte slovo do písničky.**
8. **Napište výslednou číslici.**

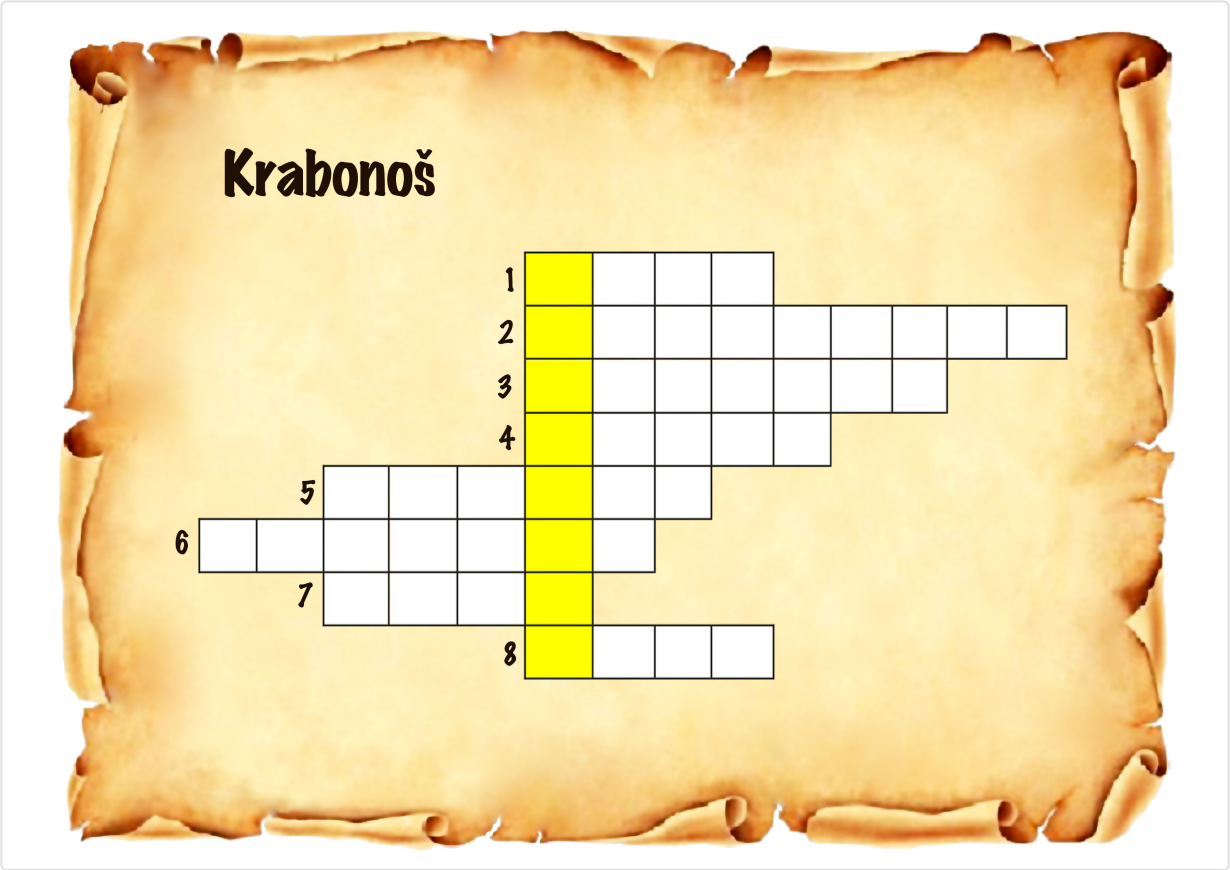

A co můžete vyhrát?

Tajenku posílejte na e-mail **veldo@veldo.cz**. Můžete ji také poslat ve zprávě na náš Facebook "Velká dobrodružství". Každý měsíc vylosujeme jednoho z výletníků, kterému pošleme našeho **Lumpardíka z podhradí**. Vždy připojte celé jméno, adresu a také kód výletu.

Výlet stažen z www.veldo.cz | © Velká dobrodružství

Vytvořeno: 27.10.2026 09:01